

- Pojem extremismus jsou označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance a útočí proti základním demokratickým ústavním principům (jak jsou definovány v českém ústavním pořádku = Ústava + Listina zákl. práv a svobod) a za tímto účelem jsou využívány všechny dostupné prostředky, včetně takových, které jsou již za rámcem právního státu.
 - antiteze k demokratickému ústavnímu systému (pluralita, rovnost, systém kontroly a dělby moci, suverenita lidu);
 - snaha o odstranění demokratického systému a nahrazení jiným;
 - útočení proti systému základních práv a svobod
- * Extremismus je normativní pojem

- jednání, ideologie či skupiny mimo hlavní (střední) proud společnosti;
- porušování či neuznávání základních etických, právních a jiných důležitých společenských standardů;
- verbální nebo fyzická agresivita, násilí nebo hrozba násilím, historickým revizionismem, sociální demagogií;
- motivované zejména rasovou, národnostní, náboženskou, třídní nebo jinou sociální nenávistí

DWIGHT D. EISENHOWER
DŮVOD

ZDOKUMENTOVÁNÍ
VYSVĚTLIL: 'JE TŘEBA
NASBÍRAT CO NEJVÍC
DŮKAZŮ, FILMŮ,
SVĚDECTVÍ, PROTOŽE
JEDNOU PŘIJDE DEN,
KDY NĚJAKÝ
ZKURVENEK ŘEKNE, ŽE
TOHLE SE NIKDY
NESTALO.'

"The question is
not whether we will be **extremists**
but what kind will we be?
Where are the extremists for love and grace?"

Martin Luther King jr.

(Otázkou není, zda extremisty jsme, nýbrž jakými extremisty jsme?
Jací jsme to extremisté v lásce a milosrdenství?)

Počátky používání pojmů

- Z latinského „extremus“ (nejzazší, nejvzdálenější, nejodlehlejší, krajní)
- V 15. století se v angličtině objevuje „extremeness“
- V Německu až v 18. století

- „extremistický, extremismus“ jako označení nesmiřitelných a netolerantních pozic
- Extremismus jako souhrnný pojem pro politické síly na koncích pravo-levého spektra

S extremismem souvisí:

- radikalismus
- fanatismus
- fundamentalismus - urputné lpění na základních principech, protikladem modernismu
- terorismus
- formy nacionalismu- názor nebo ideologie činící kvalitativní rozdíl mezi lidmi, pokud jde o národní příslušnost, a povyšující vlastní národ nad národy ostatní, jimiž opovrhuje
- xenofobie - označení odporu vůči cizincům, zvláště přistěhovalcům, uprchlíkům či zahraničním dělníkům
- rasismus
- antisemitismus – popírání holokaustu
- ekoterorismus – použití teroristických metod za účelem ochrany/ničení životního prostředí či práv zvířat
- fašismus
- komunismus

Společné znaky

- dogmatické vidění světa;
- netolerance a neschopnost tolerovat jiné názory;
- striktní dělení na přítel-nepřítel;
- nenávistné slovní útoky vůči skupinám ve společnosti a šíření stereotypů;
- agresivní chování;
- konspirační teorie;
- ochota užití jakýchkoliv nástrojů k prosazení cílů vč. násilí

Konspirační teorie

- jednoduché vidění světa;
- zdůvodňování vlastních nedostatků svalováním viny na jiné;
- **Neonacisti** proti židům, jež ovládají svět, a bohatým, vymysleli kapitalismus, globalizaci, křesťanství, demokracii, a to proto aby ovládali tento svět.
- **Reptiliáni** – mocní světa jsou převlečení ještěři, jež přiletěli z cizích světů (Obama a Merkel = ještěři); 4 % USA voličů
- **Chemtrails** – vlády vypouští páry, aby kontrolovali porodnost a manipulovali s lidskou myslí
- **Flat Earth Society**

Dělení extremismu

Extremismus bývá dělen na:

- a) politický
- b) náboženský
- c) ekologický
- d) národnostní
(etnicko-nacionální)

Politický extremismus

- **ANTITEZE k demokratickému ústavnímu státu**
- Tendence překračování hranic demokratického procesu
- postoje a činnosti, které jsou zaměřeny proti základním hodnotám, pravidlům a institucím demokratického ústavního státu (např. lidská práva, politický pluralismus, právní stát a rozdělení moci)
 - stereotypy přítel-nepřítel
 - totální kritika všeho stávajícího
 - sklon k dogmatismu
 - sklon k vyhrocování každého stanoviska, až fanatismus
- Klasické výtky extremistů vůči demokracii:
 - systém více stran nahradit výhradním zastoupením jedné strany
 - pluralismus názorů odmítají s poukazováním na jediné správné učení
 - zájmové skupiny jsou podezřelé
 - média manipulují s veřejným míněním
 - kulturní dekadence a mravní úpadek
 - špatné hospodaření a přítomnost korupce

Politický extremismus a vztah k násilí

- akceptace násilí
- kriminální činnost
- vazba na terorismus
- politické násilí = násilí prováděné z politických důvodů

- A) Extremismus užívající násilí (teroristické skupiny, subkultury, hnutí)
- B) Extremismus neužívající násilí (antidemokratičtí intelektuálové, politické strany)

* Násilí nepatří do demokratického systému, pouze ozbrojené složky státu.

Radikalismus a extremismus

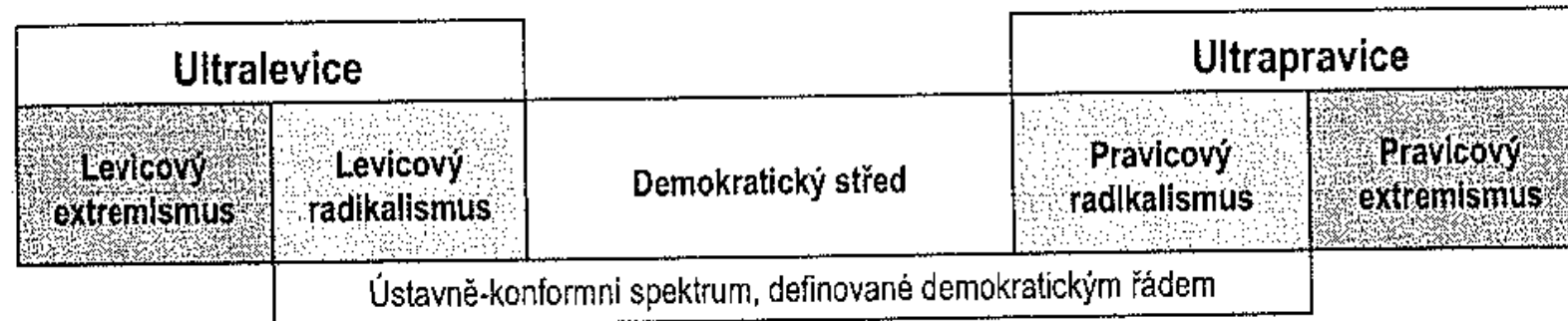
Radikálové:

- kritizují demokratický systém
- velká nespokojenost
- touha po změně, ale neodstranění demokratického zřízení
- ctění demokratických mechanismů
- pohybují se v ústavním rámci, i když na jeho okraji!

Krajní pravice, krajní levice

nebo

Ultrapravice, ultralevice

Pramen: Mareš, M: *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*, s. 33.

Pravicový extremismus

Varianty:

- 1) Neonacismus (resp. německý nacionální socialismus), (neo)fašismus
- 2) Nacionalismus v autoritativní formě
- 3) Monarchismus

- jednostranné nadhodnocení vlastního etnika, rasy, národa a snižování ostatních (cizích) skupin
- institucionalizace fundamentální nerovnosti
- rasismus, xenofobie, antisemitismus, homofobie

Neonacismus a (neo)fašismus

Společné prvky:

- iracionalismus
 - sociální darwinismus
 - nacionalismus
 - „absolutní stát“
 - vůdcovský princip
 - rasismus
 - antikomunismus
-
- **Fašismus** založen na myšlence korporativního státu
 - bez politických stran
 - silný nacionalismus (až rasismus)
 - X **nacismus** zdůrazňuje rasu

Nacionalismus

- pravicově extremistický nacionalismus přesahující legitimní lásku k vlasti
- netolerantní vůči ostatním národům
- působící proti demokratickému zřízení
- může vést k rasismu a xenofobii
- vláda tvrdé ruky
- právo a pořádek
- otázka imigrace
- romská problematika
- odpor vůči NATO a EU
- islamofobie
- antisemitismus

VIETNAMCI GO HOME = ASIE!
NEJVĚTŠÍ HAJZLOVÉ NA SVĚTĚ!

Nacionalismus v ČR

- **Dělnická strana** (do roku 2007, poté Dělnická strana sociální spravedlnosti) (+ Dělnická mládež, Ochranné sbory DS)

volnočasové a vzdělávací aktivity, umožní jim se realizovat po škole i o víkendech; láska k vlasti, patriotismus, kvalitní trávení volného času - to vše stojí na papíře, ale realita není tak neškodná

- **Národní demokracie**

předseda popírající holocaust

- **Sdružení pro republiku - Republikánská strana
Československa**

- **Svoboda a přímá demokracie**

SPD - oficiálně není považovaná za extremistickou, ale vykazuje (ná)znaky xenofobie, islamofobie, občas rasismus, výroky členů

Levicový extremismus

- Varianty:
 - 1) Komunismus
 - 2) Anarchismus

→ klade do popředí **rovnost** (v komunismu překrytí individuální svobody; anarchismus odmítá jakoukoli formu státnosti)

*Anarchisté vs. komunisté na 1. máje

Komunismu

S

Třídní boj

diktatura proletariátu, revoluční rétorika, boj proti kapitalismu a globalizaci, boj proti imperialismu, hájení zájmů dělnické třídy, oslava historických vzorů

Komunismus

v ČR:

<http://www.smkcvysocina.estranky.cz/clanky/texty-vlastni/o-levicovem-extremismu.html>

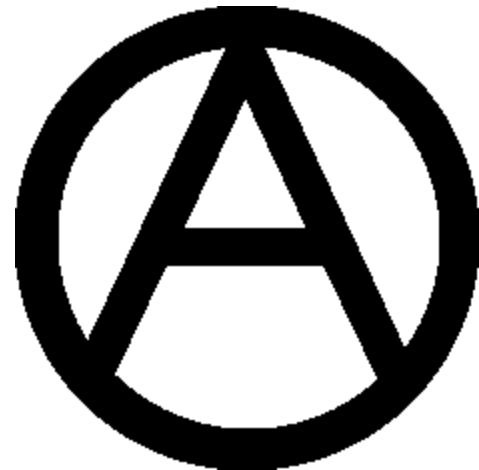
- KSČM, KSM, *Revo*, *iRevo*

<http://www.ksm.cz/>

<http://www.ksm.cz/z-domova/5.11.-demonstrace-proti-valce-na-donbasu.html>

Anarchismus

- Odstranění státu, odpor vůči státním institucím, důraz na svobodu jednotlivce bez kontrol a autorit, militantní antifašismus
- Politická ideologie usilující o vytvoření společnosti bez sociální, ekonomické a politické hierarchie a jiných forem nadvlády člověka nad člověkem
- Cílem anarchismu je společnost bez vlády – anarchie. Tato společnost není chaotická, ale organizovaná na principu federalismu
- Anarchisté odmítají pojmy stát, vláda, parlament, monarchie, republika, kapitalismus, fašismus
- Odmítá jakoukoliv formu státnosti, chce odstranit autority, jež princip absolutní rovnosti narušují

Islamistický extremismus (islámský fundamentalismus)

- upírání lidských práv ve jménu náboženských představ
- nedemokratické a intolerantní pojetí islámu
- teokratický systém
- džihád
- radikální islamisté (Tálibán, Al-Káida, Hizballáh)

- v ostatních náboženstvích též radikální a extremistické odnože, sekty

Další druhy náboženského extremismu

- **Problematická scientologie**
- **Satanismus**
- **Vampyrismus**
- **Některé sekty**

- Extremistickou je taková skupina, která směřuje proti demokracii – křesťanský fundamentalismus sem nepatří, stejně jako některé sekty
- Možné propojování náboženství s ostatními typy extremismu: např. katolicismus a fašismus (Francovo Španělsko), (neo)nacismus a pohanství (staro-germánská náboženství)

Ekologický extremismus

- ve jménu přírody či jejích částí, často propojeno s anarchismem
- eko-extremistické a eko-terroristické skupiny v České republice působily a „militantní environmentalisté (by) mohli být (znovu) aktivizováni“ (Mareš)

Skinheads

- **Skinheads** – k nám proniklo **koncem 80. let a zač. 90. let.**
- **Skinheads** je označení pro subkulturu nebo skupinu lidí vyznávající a praktikující určitý životní styl a směr, jehož kořeny sahají až na Jamajku do 50. let 20. století jako reakce na zvyšující se nezaměstnanost v městských oblastech. Potom se toto hnutí přeneslo do
- **Velké Británie** za předchůdce se považují **Boot Boys** – boty **martensky** (Češi – farmářky), kluci **dělnického povolání - milovali pivo, opovrhovali vzděláním, nesnášeli studenty, nenáviděli hippies a narkomany**, krátké vlasy – odmítali dlouhé vlasy – říkalo se jim – **semišové vlasy** - vyholená hlava - zabraňuje při rvačce uchopení za vlasy;
- napadali hlavně **homosexuály a pákistánské přistěhovalce do VB.**

Pro skinheady jsou typické tyto znaky:

- nenávisť vůči hippies
- záporný vztah k drogám (nikoliv ovšem k alkoholu),
- hlášení se k dělnické třídě, vlastenectví a patriotismu
- vyholená hlava a oblečení:
- „**těžké**“ **boty** (např. značky dr. Martens), příp. pracovní boty s okovanou špičkou, jaké nosili dělníci v docích
- **černé vojenské bundy** (tzv. „**bombery**“)
- džíny a kšandy přes košile či polokošile
- **napadají technohudbu,**
- odvrhují individualismus
- **proti míšení ras, pro tradiční rodinu,**
- **proti feminismu**
- fotky Hitlera vložené v peněženice
- Časopisy: **Patriot, Der Stümer (Útočník), Árijská žena, Vlast**

Hooligans

- **Radikální sportovní (fotbaloví) fanoušci**
- **Sportovní nevraživost**
- **Chuligáni**
- **Ultras**
- **www.hooligans.cz**

Filmy

- Býti skinheadem – Skinhead attitude
- Non Plus Ultras
- Ráj, hned teď
- Hooligans
- Romper Stomper
- Svatý boj
- Proč?
- Horem pádem

HUDEBNÍ KAPELY

- **Braník:** Soudní proces v roce 1995 za antisemitismus a rasismus.
- **Valašská liga:** “Nový řád”
- *“Do židovských ghet vtrhne bílá smrt, naše města jen pro bílé, stejně jako předměstí.”*
- **S. A. D.:** “Nic než národ”
- *“Nákej negromil to všechno tady zkazil tím, že těm zvířatům teď u nás poskytl azyl.”*
- **Vlajka:** “Zabijem všechny”
- *“Žena, děti – nezajímá, chceme vyhrát, táhni pryč, bude válka rasová, už se blíží první zteč. Zabijem! Zabijem! Zabijem! Zabijem všechny!”*

Internet a média

- Sociální sítě (facebook atd.)
- Dezinformační weby

Fake news, propaganda, konspirační teorie

Učební programy a materiály (nejen) k extremismu

- **Člověk v tísní** – projekt VARIANTY : <https://www.varianty.cz/>
- **Amnesty International** - Menšiny a stereotypy : <https://www.amnesty.cz/vzdelavani/metodiky>
- **Exran** – charita Brno; aktivity zaměřené na xenofobii, rasismus, extremismus, neonacismus a antisemitismus
<https://celsuz.cz/fotogalerie/multikulturalni-vyukove-programy-exran/>
- **Stereotýpek v nás** – Multikulturní centrum Praha; prevence xenofobie a rasismu mezi žáky SOŠ a SOU prostřednictvím interkulturní výchovy s využitím interaktivních a zážitkových metod : <http://stereotypek.mkc.cz/metodika-38/>
- **Jsme lidé jedné země** – Organizace pro pomoc uprchlíkům; prevence rasismu a xenofobie a posílení kladných postojů k toleranční občanské multikulturní společnosti : <http://www.lidejednezeme.cz/>

Literatura

- Mareš, M. (2003): *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister a Principal, CSS.
- Besançon, A., & Furet, F. Novák, M. (Ed.). (2002). *Komunismus a fašismus*. Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku.
- Gregor, M., & Vejvodová, P. (2018). *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPress.
- Alvarová, A. (2017). *Průmysl lži: propaganda, konspirace a dezinformační válka*. Praha: Stanislav Juhaňák - Triton.
- Charvát, J. (2007): *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál.
- Milza, P. (2004): *Evropa v černých košilích*. Praha: Themis.
- Smolík, J. (2008): *Fotbalové chuligánství*. Brno: Plachý.
- Chmelík, J. (2000): *Symbolika extremistických hnutí*. Praha
- Jelloun, T., B. (2004): *Tati, co je to rasismus?* Praha: Dauphin.
- Mareš, M., Smolík J., Suchánek, M. (2004): *Fotbaloví chuligáni : evropská dimenze subkultury*. Brno: Centrum strategických studií a Barrister & Principal.
- Hanuš, J., ed. (2012): *Křesťané a socialismus 1945-1989*. Brno: CDK.